

Työ ja elinkeinoministeriö
kirjaamo@tem.fi

lausuntopyyntö 21.12.2017, TEM/2490/00.06.02/2017

Kemikaalikohteiden suojaamista lainvastaiselta toiminnalta selvittäneen työryhmän raportti

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää lausuntoa kemikaalikohteiden suojaamista lainvastaiselta toiminnalta selvittäneen työryhmän raportista.

Etelä-Suomen AVIn pelastustoimi ja varautuminen-vastuualue on yhteistyössä Pohjois-Suomen, Lounais-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin aluehallintovirastojen pelastustoimi ja varautuminen-vastuualueiden kanssa tutustunut raporttiin. Peva-vastuualueet toteavat seuraavaa:

- Turvallisuusympäristömme on merkittäväällä tavalla muuttunut viime vuosien aikana. Terrorismin vaara ja rikollinen toiminta ovat muodostaneet entistä korkeamman uhan yhteiskunnallemme ja näin ollen edellyttävät entistä korkeamman tason turvallisuusjärjestelyjä. Näin ollen näemme työryhmän raportin erittäin tarpeellisena.
- Työryhmän raportissa sivulla 19 käsitellään viranomaisen toiminnan julkisuutta. Peva-vastuualueet näkevät, että kemikaalikohteiden osalta salassapidettävyyttä tulisi tarkastella terrorismiuhan takia erityisellä tarkkuudella ja antaa yleisölle yleistoimintaohjeet onnettomuustilanteita varten.
- Työryhmän raportissa sivulla 20 esitetään käytävän keskustelua kuulusmenettelyn tarpeellisuudesta esimerkiksi siviiliräjähdevarastojen suhteen. Peva-vastuualueet näkevät, että kuulusmenettelystä voitaisiin luopua kokonaan, sillä käytännössä niiden panos-tuotos -suhde on ollut erittäin vähäinen.
- Työryhmän raportissa edelleen sivulla 20 esitetään security-säännösten sijoittamista kemikaaliturvallisuuslakiin. Peva-vastuualueet näkevät tämän esityksen tarpeellisena, korostaen, että säännösten tulee olla yksiselitteisiä.

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 029 501 6000
fax 03 570 8002
kirjaamo.etela@avi.fi
www.avi.fi/etela
Postiosoite: PL 150, 13101 Hämeenlinna

Hämeenlinnan päätoimipaikka
Birger Jaarlin katu 15,
Hämeenlinna

Helsingin toimipaikka
Ratapihantie 9,
Helsinki

Kouvolan toimipaikka
Kauppiamiehenkatu 4,
Kouvola

- Työryhmän raportissa sivulla 22: "Ongelmana on edellä esitetyssä muun muassa se, että kuinka pitkäaikainen toiminta katsotaan olevan tilapäistä." Peva-vastuualueet näkevät, että tilapäisen säilytyksen vaatimukset ja enimmäisaika tulisi määritellä yksiselitteisesti lakiin. Yleisesti on tiedossa useampia toiminnanharjoittajia, jotka käyttävät hyväkseen tätä ns. harmaata aluetta kemikaaliturvallisuuslainsäädännön ja kuljetuslainsäädännön välimaastossa. Toiminnanharjoittajat varastoivat oman näkemyksen mukaan väliaikaisesti merkittäviä määriä vaarallisia aineita esimerkiksi satamien välittömään läheisyyteen, mutta tosiasiallisesti varasto on pysyvä, mutta toiminnanharjoittajan varautuminen on huonolla tasolla. Tähän ongelmaan tarvitsemme lisää keinoja puuttua, sillä uhat ovat merkittäviä ja terrorismiriskin noustessa tällaiset kohteet pitää saada kuntoon, sillä nämä ovat helppoja kohteita.
- Työryhmän raportissa sivulla 22 pohditaan nykyisen VAK-säätelyn riittävyyttä esimerkiksi tilapäiseen säilytykseen ratapihoilla. Peva-vastuualueet näkevät, että nykyinen turvallisuustaso ratapihoilla ei ole riittävä eikä olemassa olevat toimenpiteet ole johtaneet riittävään turvallisuustasoon. Peva-vastuualueiden näkemyksen mukaan ratapihoilla, joille pääsyä ei ole estetty, joissa on henkilöliikennettä ja paljon asutusta lähellä (esimerkiksi Turku ja Kouvola), tulisi vaarallisten aineiden tilapäinen säilytys kieltää kokonaan ja määrätä rautatietoimijat (Liikennevirasto ja rautatieoperaattorit) määrittämään logistiikkaketju turvallisemmalle tasolle. Peva-vastuualueet näkevät, että tällä hetkellä VAK-ratapihojen turvallisuustilanne on huolestuttava, sillä edes lakisääteisiä suuronnettomuusharjoituksia ei ole pidetty sille säädettyssä aikataulussa.
- Työryhmän raportti on monipuolinen ja tarkastelee ansiokkaasti kemikaalikohteiden suojaamista lainvastaiselta toiminnalta monelta eri kantilta. Poliisiviranomaisen osuus jää kuitenkin raportissa melko ohueksi, vaikkakin käytännön turvallisuustyössä poliisin osuus lainvastaisen toiminnan torjumisessa on erittäin merkittävä. Poliisiviranomaisen osuus on huomioitava kaikissa raportin kohdissa, esimerkiksi kun toiminnanharjoittajaa edellytetään varautumaan sisäisessä pelastussuunnitelmassa lainvastaista toiminnan riskejä vastaan, ei pelastusviranomainen ole oikea taho tässä kohdin ohjaamaan kohteen varautumista. Lisäksi raportissa edellytetyille viranomaisten lisäresursoinnille on todellinen tarve.

Ympäristöterveydenhuoltoyksikkö pitää erittäin tarpeellisena, että kemikaaliturvallisuuslain mukaisten kohteiden varautumista kehitetään lainsäädännössä nykyistä velvoittavampaan suuntaan ja varaudutaan riittävästi myös lainvastaiseen toimintaan. Työryhmässä tehdyt esitykset ovat siten kannatettavia myös ympäristöterveydenhuollon toimialan näkökulmasta, jolle onnettomuustilanteiden jälkihoidossa tulisi myös tehtäviä elinympäristön terveellisyysvarmistamisessa.

Jatkotyöskentelyssä on tarpeen huomioida, että kunnan terveydensuojeluviranomaisen on terveydensuojelulain 8 §:n mukaan yhteistyössä muiden viranomaisten ja laitosten kanssa laadittava suunnitelma elinympäristöön vaikuttaviin häiriötilanteisiin varautumiseksi. Toiminta on suunniteltava ennakolta ja sitä on harjoitettava siten, että häiriötilanteissa pystytään ehkäisemään, selvittämään ja poistamaan häiriön aiheuttamat terveyshaitat, häiriön vaikutukset saadaan rajoitettua

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 029 501 6000
fax 03 570 8002
kirjaamo.etela@avi.fi
www.avi.fi/etela

Postiosoite: PL 150, 13101 Hämeenlinna

Hämeenlinnan päätoimipaikka
Birger Jaarlin katu 15,
Hämeenlinna

Helsingin toimipaikka
Ratapihantie 9,
Helsinki

Kouvolan toimipaikka
Kauppamiehenkatu 4,
Kouvola

mahdollisimman vähäisiksi ja häiriöstä toipuminen saadaan käyntiin mahdollisimman nopeasti. Edellä mainittu terveydensuojeluviranomaisen varautumisvelvoite yhteistyöstä koskee myös kemikaaliturvallisuuslain mukaisia kohteita ja niitä valvovia viranomaisia, mikä on hyvä huomioida myös kemikaaliturvallisuuslakia ja sen nojalla annettuja asetuksia säädettäessä.

Lisätietoja:

johtaja Kimmo Kohvakka, p. 0295 016 244

pelastusylitarkastaja Mira Leinonen, p. 0295 016 572

ympäristöterveydenhuollon ylitarkastaja Erja-Riitta Tarhanen, p. 0295 016 211

Ylijohtaja

Minna Karhunen

Kehittämispäällikkö

Sari Hietala

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 029 501 6000
fax 03 570 8002
kirjaamo.etela@avi.fi
www.avi.fi/etela

Postiosoite: PL 150, 13101 Hämeenlinna

Hämeenlinnan päätoimipaikka
Birger Jaarlin katu 15,
Hämeenlinna

Helsingin toimipaikka
Ratapihantie 9,
Helsinki

Kouvolan toimipaikka
Kauppiamiehenkatu 4,
Kouvola

